

Samenvatting Alumnidag Logopedie 2013

FEES: Flexibele Endoscopische Evaluatie van het Slikken

Edwin Scholten en Julie Davidse

Slikscreeningen en maaltijd observaties zijn dagelijkse kost voor logopedisten in verschillende klinische settings. Hierin moeten nauwgezette keuzes worden gemaakt tussen wat veilig is voor de patiënt en de kwaliteit van zijn leven. Door de introductie van het FEES onderzoek als standaard logopedisch onderzoek, kunnen veiligheid en kwaliteit snel, makkelijk en zeer objectief beoordeeld worden. Hieruit is ook gebleken dat een groot deel van de o.a. CVA patiënten stil aspireren of andere slikstoornissen hebben, die niet naar voren komen tijdens screeningen en die wij ook kunnen missen, ondanks onze ervaren klinische blik. Naar aanleiding van FEES kan er vaak gekozen worden om onze doelgroep een groter aanbod aan verschillende soorten voeding en voedingsconsistenties aan te bieden.

Tijdens de lezing is er besproken wat het FEES onderzoek inhoud en waarom het een meerwaarde is voor de klinische setting. Daarnaast is er ingegaan op de voorwaarden die er zijn voor logopedisten om zelfstandig dit onderzoek te kunnen uitvoeren

Tijdens de workshop is er meer ingegaan op de structuren die tijdens het onderzoek bekeken worden en welke conclusies hieruit getrokken kunnen worden. Er zijn verschillende video beelden getoond en was er één gelukkige dame die zelf heeft mogen ervaren hoe het is, om een FEES te ondergaan.

Evidence Based richtlijnen in de logopedie

Mark Pertijs

In zijn lezing sprak Mark Pertijs over de ontwikkeling van evidence-based richtlijnen in de logopedie. Hij vertelde over de richtlijn ontwikkelingsstotteren, waaraan hij momenteel in samenwerking met onder andere het Damsté -Terpstra Fonds, de NVLF en een werkgroep met verschillende disciplines werkt. Ook zijn er richtlijnen voor afasie en taalontwikkelingsstoornissen in de planning voor 2014 en 2015, aldus Mark Pertijs. Met een duidelijke uitleg drukte Mark de logopedisten het belang van goede richtlijnen, en de medewerking vanuit het werkveld hieraan, op het hart.

Zijn aansluitende workshop sloot aan bij deze boodschap. Door de deelnemers na te laten denken over knelpunten op medisch inhoudelijk vlak en zorg organisatorisch gebied binnen hun eigen werk verduidelijkte hij wat het nut is van de knelpuntenquêtes die worden gebruikt voor het maken van evidence-based richtlijnen. Door via de NVLF op de hoogte te blijven, de knelpuntenquêtes in te vullen en eventueel andere manieren van medewerking aan te gaan, zou een ieder de inhoud van de komende richtlijnen kunnen beïnvloeden. Door actief bezig te zijn met de ontwikkeling van deze richtlijnen kunnen logopedisten, volgens Mark Pertijs, duidelijk maken hoe zij te werk gaan en wat zij hiervoor nodig hebben. Dit kan van invloed zijn op de ontwikkelingen met betrekking tot vergoedingen door de zorgverzekeraars en kortingen op logopedie.

‘Heeft een tablet iets te zeggen?’

Ruth Schelfhout

Tijdens de lezing en workshop op de Alumnidag Logopedie 2013 heeft Ruth Schelfhout informatie verstrekt over het gebruik van tablets en communicatiehulpmiddelen bij mensen die moeilijk communiceren. Ruth Schelfhout is vanuit België naar de Hogeschool Utrecht afgereisd om iets te vertellen over haar werkzaamheden voor Modem in België. Ruth Schelfhout is logopediste en werkzaam als expert adviseur ondersteunde communicatie bij Modem. Modem is een onafhankelijk adviescentrum voor ondersteunde communicatie en computeraanpassingen (Wilrijk, België).

Uit de lezing en de workshop tijdens de Alumnidag komt naar voren dat een tablet als communicatieondersteuning niet meer weg te denken is bij mensen die moeite hebben met het communiceren. Het kan een laagdrempelige en sprekende oplossing zijn. Modem zoekt dagelijks naar de meest geschikte oplossingen om communicatie te ondersteunen. De keuze van een juist hulpmiddel is een eerste en niet onbelangrijke stap in het proces van ondersteunde communicatie.

Tijdens de lezing zijn de kenmerken van communicatiehulpmiddelen, - software, -apps en tablets op een rijtje gezet. De aanwezige logopedisten hebben deze dag meer inzicht gekregen om mensen te begeleiden in hun zoektocht naar en het kiezen van een geschikt communicatiehulpmiddel. Tijdens de workshop zijn de meest kwalitatieve communicatie apps getoond en kritisch besproken. Er zijn zowel apps met ondersteuning van symbolen, als tekstcommunicatieapps aan bod gekomen. Ruth heeft het verschil tussen het gebruik van de Ipad en een Android tablet toegelicht. Het gebruik van de Ipad met bijvoorbeeld het programma ‘Go Talk Now’ is gedemonstreerd, maar ook ‘Grid Player’ en andere leuke apps zijn aan bod gekomen. Ruth Schelfhout heeft verschillende andere aspecten belicht zoals een beschermhoes en de montage. Ondersteunde communicatie moet immers telkens op maat aan de persoon aangeboden kunnen worden, zodat de persoon zo zelfstandig mogelijk kan communiceren!

Dyslexie, even bijpraten!

Conny Boendermaker

Belangrijke weetjes over dyslexie:

- Definitie van “Stichting dyslexie Nederland”: Dyslexie is een stoornis die gekenmerkt wordt door een hardnekkig probleem met het aanleren en/of vlot toepassen van het lezen en/of het spellen op woordniveau. Hardnekkig betekent hierbij dat de school er niet in slaagt met een extra inspanning de achterstand weg te werken.
- Vroeger werd vaak gedacht dat kinderen met dyslexie dom waren. Dyslexie heeft echter niets te maken met intelligentie.
- De oorsprong van de leesproblemen ligt in de deelvaardigheden die een beroep doen op het fonologisch bewustzijn. Dit bewustzijn van klanken is van belang voor het leren lezen en hangt sterk samen met het leessucces.
- Uit diverse literatuurstudies blijkt dat zuivere training van de auditieve deelvaardigheden slechts bij 5% van de leerlingen in groep 3 enig effect heeft op het leren lezen en spelling. Wanneer de auditieve analyse en synthese geïntegreerd worden aangeboden met letters, stijgt de grootte van het effect naar 12 %

- Kinderen met dyslexie hebben moeite met het automatiseren. Ze kunnen bij wijze van spreken een woord zien, zonder het te lezen. Voor niet-dyslectici is dit onmogelijk.

Onderzoek: effectiviteit “Begeleid hardop lezen”:

Conny Boendermaker deed onderzoek naar de effectiviteit van 2 varianten van begeleid hardop lezen (verder Lezen, Opnieuw Lezen) voor leerlingen in de groepen 4, 5 en 6 met een achterstand ten aanzien van het technisch lezen. Ook werd er gekeken naar de invloed op het leesplezier.

De uitkomsten laten zien dat “Begeleid hardop lezen” effectief is ten aanzien van technisch lezen en leesplezier. Tussen de beide varianten is er geen verschil in effectiviteit.

Wacht-hint-prijsmethodiek:

De leerling kiest zelf een boek uit, die past bij zijn interesse (het maakt niet uit dat dit boek leestechisch aan de moeilijke kant is).

De leerling krijgt de opdracht om tijdens het lezen na elke zin te wachten. Na elke zin krijgt de leerling een hint of wordt de leerling geprezen.

Wacht: Wacht vijf seconden voor u helpt of verbetert.

Hint: grijp in met een hint (welke letter is dit, klopt dat wel, kijk nog een naar....,

betekenishint: bv. je had het over een mus, maar het verhaal ging toch over een muis?)

Prijs: bevestig na elke zin en na iedere verbetering of het goed was (ja, klopt, goed, prima, mmm, etc.) Het is belangrijk dat een leerling meer wordt bevestigd dan gecorrigeerd.

Ook werd er gebruik gemaakt van verschillende leeswerkvormen, bv. simultaan lezen (koorlezen), om de beurt lezen, “mooi” voorlezen door de leerling, de rollen omgekeerd, herhaald lezen

Zie voor meer informatie over de methodiek “Begeleid hardop lezen” (www.skarman.nl)